

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

V.7204.29.2018.LK

**Pan
Dominik Bąk
Zastępca Prezesa Zarządu
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
ul. Konstruktorska 3a
02-673 Warszawa**

Pragnę przypomnieć o poruszonym w prowadzonej w ubiegłym roku korespondencji¹ problemie braku dostatecznych mechanizmów wsparcia finansowego gmin w usuwaniu odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania. W obecnym stanie prawnym, obowiązek usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania spoczywa na posiadaczu odpadów (art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, Dz.U. z 2018 r. poz. 992). Jeżeli jednak posiadacz odpadów nie wykona swojego obowiązku, usunięcie nielegalnie składowanych lub magazynowanych odpadów spada na gminę, która musi wyasygnować środki finansowe na wykonanie zastępcze decyzji zobowiązującej do usunięcia odpadów z iluzoryczną często szansą na zwrot tych środków ze strony posiadacza odpadów. Kwoty, o których mowa są często kwotami rzędu od kilku do kilkudziesięciu milionów złotych.

Przedstawione mi uprzednio przez Fundusz informacje² potwierdzają, że obecna oferta Funduszu adresowana do gmin poszukujących środków na usunięcie odpadów nielegalnie składowanych lub magazynowanych na nieruchomościach prywatnych jest niewystarczająca. Trudno bowiem inaczej wytłumaczyć fakt, że w ciągu trzech lat (2015-2017) obowiązywania programu priorytetowego „Ochrona powierzchni ziemi”, złożone zostały jedynie dwa wnioski o przyznanie pożyczki na powyższy cel (oba zostały zresztą odrzucone).

¹ Pismo z 28 sierpnia 2018 r., nr V.7204.29.2018.

² Pismo Pana Prezesa z 25 września 2018 r., nr NFOSiGW-DZK.40.1.2018.2.

Doceniam przedstawioną mi zapowiedź zmian w ofercie Funduszu adresowanej do gmin znajdujących się w opisanej wyżej sytuacji, jednak martwi mnie, że zmiany te uzależnia się od nowelizacji przepisów ustawy o odpadach w zakresie dotyczącym usuwania odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania. Prace nad projektem nowelizacji³, mimo upływu wielu miesięcy, pozostają nadal na etapie rządowym. Z uwagi na zakres zmian przewidywanych w tym – liczącym wraz z uzasadnieniem niemal 500 stron – projekcie, trudno uznać za przesądzone jego rychłe uchwalenie nawet w razie niezwłocznego skierowania do Sejmu RP.

Tymczasem, media cyklicznie donoszą o nowo odkrywanych nielegalnych magazynach lub składowiskach odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych zagrażających zdrowiu i życiu okolicznych mieszkańców. Nawet teraz, gdy piszę niniejsze pismo, pojawiają się informacje o gminach pozostawionych samym sobie z tego rodzaju problemem⁴. Problemem, który – przez wzgląd na ochronę życia i zdrowia ludzkiego – powinien być rozwiązany niezwłocznie.

Mając powyższe na względzie, w oparciu o art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2018 r. poz. 2179), zwracam się z prośbą o pilne podjęcie prac w celu zmiany obowiązujących obecnie programów Funduszu dla zapewnienia gminom instrumentów finansowych adekwatnych do istniejącego problemu.

³ <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12315504/katalog/12530811#12530811>.

⁴ https://www.rmfm24.pl/news-nielegalne-odpady-na-mazowszu-zyjemy-jak-na-bombie,nId,2856039#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=firefox, dostęp 26 lutego 2019 r.